

слухати його лекції в консерваторії, а також деякий час співати у Львівському «Бояні», де диригентом був Людкевич. Станіслав Людкевич разом з Антоновичем сидів довгі години в бібліотеці та допомагав у пошуках творів українських композиторів. Антонович згадує: « Мене вражало його терпіння і бажання допомогти кожному, хто, на його думку, серйозно хотів займатися чи музикознавством, чи самою музикою» [1, с.259].

Взаємини з Борисом Кудриком у М.Антоновича були особливими. Вони часто дискутували про Дмитра Бортнянського, Артемія Веделя. «З Борисом Кудриком ми сперечались часто і гаряче. Я йому вдячний за ті знання, які він передав мені», - згадує Мирослав Антонович.[8, с.23]. Їх творчі шляхи поєднав табір «Орлів», в якому вони організовували музичну частину табірних виступів та спільна робота та Інституті народної творчості.

Антонович постійно підтримував зв'язок із середовищем вокалістів, що сприяло професійному розвитку хору і стало одним з важливих факторів його швидкого виходу з ряду аматорських, до яких він належав на початку творчої діяльності.

Перед від'їздом на чужину Мирослав Антонович повністю сформувався як український митець. Пізніше його досвід збагачується новими враженнями та знаннями, але лише за кордоном.

Як великий патріот своєї землі маестро намагався представляти Україну і український народ як окрему державу і окремих народ. Яскраве підтвердження його патріотизму є півстолітнє існування «Візантійського хору»- співаків, корінних голландців, які виконували українську духовну та народну музику.

Отже, в результаті дослідження ми дійшли таких висновків: передумови професійного становлення Мирослава Антоновича- диригента, співака, композитора пов'язані з творчим середовищем родини Антоновичів, мистецької атмосфери освітніх закладів початкового та середнього рівнів, в яких здобував освіту митець, а також Галицького культурно-освітнього середовища загалом. Важливу роль у професійному формуванні М. Антоновича-митця відіграли відомі діячі української та польської культур Галичини першої третини ХХ ст., такі як: Дмитро Котко, Нестор Нижанківський, Одарка Бандрівська, Борис Кудрик, Адольф Хибінський, Станіслав Людкевич, з якими пощастило спілкуватись молодому музиканту. Духовно-особистісне становлення М.Антоновича відбувалось у результаті неочіненного досвіду спілкування з Митрополитом Андреем Шептицьким та Митрополитом Йосифом Сліпим, настановами яких керувався митець упродовж всього життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович М. Між двома світовими війнами : спогади / Мирослав Антонович [упоряд. Олег Долгий]- К., 2003. – Ч. 1 – 2. – 540 с.
2. Антонович М. Автобіографія /М.Антонович // Musica sacra : Збірник статей кафедри музичної медієвістики та україністики / [упоряд. Уляна Граб, Наталя Сиротинська; відп. ред. Юрій Ясіновський]- Львів : ЛНМА ім. М. Лисенка, 2010. – 206 с.
3. Антонович М. Дмитро Котко в Малій Духовній семінарії у Львові / М. Антонович // Бібліографія українознавства: бюлетень Комісії української бібліографії Міжнародної асоціації україністів, вип. 2 : Бібліографія та джерела музикознавства / упоряд. і ред. Ю. Ясіновський. – Львів, 1994. – С. 64-72.
4. Антонович М. Три епізоди із зустрічей з Блаженішим патріархом Йосифом 189-201/ М.Антонович// KALOPHONIA: Науковий збірник із історії церковної монодії та гімнографії, чило 3.-Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2006.- ХХІІІ+310с.
5. Бенч О. Павло Муравський. Феномен одного життя/ О. Бенч. -Київ: Дніпро, 2002.-С.22.
6. Граб У. Листи Мирослава Антоновича до Адольфа Хибінського/ У.Граб//Musica Humana:Збірник статей кафедри музичної медієвістики та україністики ЛНМА .- число 3.- Львів, 2010.-С.23-60.
7. Карась Г. Феномен Мирослава Антоновича та його «Візантійський хор» : штрихи до портрета диригента / Ганна Карась // Musica Humana : Збірник статей кафедри музичної медієвістики та україністики ЛНМА .- число 3. – Львів, 2010. – С. 11 – 21.
8. Яремчук А. Доручення/ А.Яремчук //Українська культура. - 2003. -№2.-С.3, 22-23.

ДУДКА М.

Науковий керівник – доц. Маркович М.Й.

ВПЛИВ КОЛЬОРУ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ ТА ПОВЕДІНКУ ЛЮДИНИ

Постановка проблеми. Колірне рішення, колорит – найбільш важливий елемент інтер'єру приміщення. Колірна гама завжди багато значила для людини. Саме вона найчастіше визначаючи її настрій, чи створює психологічний комфорт, або дискомфорт. Тому, необхідність аналізу кольорів при влаштуванні житлового чи робочого простору очевидна та завжди актуальна.

Аналіз досліджень і публікацій. Дію кольору на людину вивчають давно: він впливає на всі його фізіологічні системи, активізуючи або пригніблюючи їхню діяльність, створює певний емоційний настрій за рахунок асоціативної уяви. Аналіз літературних джерел показав, що важливість підбору

кольору в інтер'єрі підкреслюється багатьма дослідниками. Колір є одним з важливих інформаційних якостей предмета і популярною формою естетичного почуття, які вивчали такі науковці як Нестеренко О.І., Печенюк Т.. Колір більше, ніж інші ознаки, впливає на людину як емоційно так і фізіологічно.

Метою статті є - з'ясувати як впливає колір на людину її психологічний стан.

Об'єкт дослідження : психологічна та фізична дія кольору на людини.

Предметом даного дослідження є специфіка психології кольору в предметному середовищі.

Виклад основного матеріалу. У кожної людини є потреба в тому, щоб оточувати себе гарними предметами. Тому цінність речі охоплює два начала - користь і красу. В кожному предметі закладено технічне та естетичне. Мода інтер'єру міняється, а сприйняття кольору людиною залишається [5, с.167].

В різних галузях науки вчені виокремлюють фізіологічну та психологічну складові впливу кольору. Ці дві складові мають близькість до емоцій — тілесних проявів нашої душі, тобто нашого інтелекту. Ще античні вчені помітили тісний зв'язок між кольором (фарбою) та емоціями.

Наприкінці ХХ ст. з'явилася теорія та методологія хроматизму. Хроматизм — міждисциплінарне дослідження реальної людини в реальному світло-колірному оточенні зовнішнього середовища. Назва цього вчення відходить до древньогрецького поняття "хрома", до якого античні автори уклали наступні поняття:

- колір, як психічне, безпредметне, ідеальне;
- фарба, як фізичне, предметне, матеріальне;
- пофарбування тіла людини, як фізіологічне;
- емоції, як їхнє інформаційно-енергетичне співвідношення.

Об'єктивно ці відношення проявляються у вираженнях "багровіти від гніву", "чорніти від горя", "біліти від страху", "червоніти від сорому", "жовтіти від зради", "зеленіти від туги" та ін. Ці вираження дійсно розкривають нам смисл емоційних відношень між психічним (кольором) та фізіологічним (офарбленням шкіряного покрыву) як між ідеальним і матеріальним. Це доводить і відоме положення — емоції пов'язують "дух і тіло". Цим питанням займалися філософи, письменники, поети, художники, психологи, фізіологи, лікарі. Питаннями емоційного впливу кольору на людину займалися багато які практики та теоретики мистецтва — Леонардо да Вінчі, Гете, Делакруа, Дерібере, Алпатов, Грабар, Юон, Волков. [6, с.43].

Відомі випадки, коли люди скаржилися на холод у приміщеннях, пофарбованих у блакитні або темно-зелені кольори, хоча температура в них була в межах норми. Після перефарбовування приміщень у світло-оранжеві і червоно-жовті тони невдоволення пропадало. Темні кольори, як правило, викликають бадьорий настрій - їх дуже часто називають активними, холодні ж, навпаки, заспокоюють, їх називають пасивними [2, с.84].

Велика інтенсивність кольору, що діє на людину тривалий час, стомлює зір, яскраве забарвлення набридає і дратує. Крім того, при синьому освітленні знижується гострота зору і швидкість зорового сприйняття, які підвищуються при жовтуватому і білому світлі. З'ясовано, що в числі умов нормального функціонування людського організму важливу роль відіграє психофізіологічний вплив кольору. Емоційність сприйняття до кольору проявляється через його асоціативне вплив. Зв'язок певних явищ та предметів зі своїми характерними кольорами трансформувалася у свідомості людини у певні чуттєві відчуття, що виникають при сприйнятті кольору - символу. Так, сонце, вогонь - жовтий і червоний кольори - створювали відчуття тепла і стали "теплыми", небо, повітря, лід - блакитні, сині кольори стали "холодними". На цій основі утворилися нові асоціації: радісний - сумний, легкий - важкий, гучний - тихий, динамічний - статичний і т.д. Стали стійкими оптичні ілюзії з відступаючими (холодними) і наближаючими (теплыми) кольорами [3, с. 65]. Для цілеспрямованого використання кольору необхідно знати стійкі зв'язки між кольором і психологічною реакцією людини. Різне ставлення до певних кольорів помітно проявляється в різних вікових групах. У загальному вигляді для дітей кращі теплі кольори яскравої насиченості (чистий колір), для дорослих - холодні кольори середньої насиченості і більше змішані, для літніх - ахроматичні кольори пастельних тонів. [1, с.23].

Проблеми, пов'язані з використанням кольору в інтер'єрі, можна умовно розділити на функціональні, естетичні і композиційно-художні. На колірне рішення впливає низка чинників: призначення приміщення, його розміри і конфігурація, освітленість і орієнтація, тривалість перебування людини в приміщенні. Поліхромія інтер'єру повинна відповідати утилітарно-технологічним вимогам і психологічного комфорту людини. Психологічний комфорт людини складається з комфортних умов зорової роботи і комфортних умов функціональної організації простору. [7, с.62].

Комфортність зорової роботи визначається кольором об'єкта спостереження і кольором фону. Робоче місце має два різновиди фону: плоский, розташований поруч з об'єктом робочої уваги, і просторовий, створений компонентами найближчого оточення. Колірна характеристика плоского фону визначається при створенні робочого місця, а колірна характеристика просторового фону є компенсатором стомлюючої дії кольору на робочому місці. Комфортність функціональної організації процесу в інтер'єрі залежить від такого кольорового рішення, при якому знижується фізична стомлюваність, активізується психологічний настрій і підвищується емоційний тонус. Застосування

світлич відтінків кольорів забезпечує підтримку санітарно-гігієнічних умов, пов'язаних з чистотою приміщення. Кольором забезпечується зручність орієнтації в просторі за допомогою кольорового виділення функціональних зон – шляхів комунікаційного руху, технологічних груп з певним процесом. Теплі кольори знижують слухову чутливість.

Колір - це інструмент для створення композиції інтер'єру, а основними колірними носіями є архітектурні поверхні: стіни, підлога, стеля. Забарвлення предметів і елементів устаткування (додаткові носії кольору) вирішується в колірній гармонії по відношенню до основного кольору. Активну роль в колірній композиції відіграють стіни. Вони можуть бути однотонними, але створити однотонний інтер'єр складно, так як в умовах природної освітленості стіни висвітлюються неоднаково. За допомогою кольору можна виділити одну стіну, зробивши її головною в композиції. Розташуванням кольору на стіні можна коригувати пропорції приміщення (розширити його або звузити), а також розчленувати приміщення на горизонтальні і вертикальні рівні. Колір стін впливає на вибір кольору підлоги. Підлога, однакова за яскравістю зі стінами, створює враження єдності внутрішнього простору. Якщо стіни вирішені за кольором однотонно, то підлога може бути орнаментованою. При цьому дрібний орнамент створює враження однотонності малюнка та його цілісності, а великий - ілюзію розширення площі підлоги. Вибір кольору стелі визначається нормами освітлення приміщення. Якщо необхідний високий рівень освітленості, то рекомендується біле забарвлення стелі. [4, с.10-17].

Символіка та вплив деяких досліджуваних кольорів наведені в таблиці .

Символіка та вплив кольорі

Колір	Символічне значення	Фізіологічний рівень	Психологічний рівень	Асоціації
синій	символ естетичних переживань, повний спокій, задоволення	холодний, вологий	тиша, далечінь	нудьга
червоний	життєву силу, любов, активність, імпульсивність, швидкість, боротьбу, гордість, владу	гарячий, сухий	динамічність, активність, небезпека, сила	радість
зелений	символ природи, пробудження	свіжий, кислий, гіркий	заспокійливість,	природність
жовтий	нестриманість, легкість, радість та веселість.	світлий, ядовитий	тепло, достаток	веселість
рожевий	символ привітності, ніжності, романтичності	романтичний	екстравагантний	мрійливий
оранжевий	символізує сонце, радість, заможність, силу, розкіш	ядовитий, солодкий	жвавість	оптимізм
жовто-зелений	символ оптимізму, надії, народження	яскравий	екзотичний	веселість
голубий	Символ чистоти, неба, духовності, свободи, миру	ніжний, чистий,	безкінечність	прозорість легкість
білий	символ невинності, чистоти, вічності	освіжаючий	досконалості, ідеал	правдивість
сірий	символ зрілості, мудрості	нейтральний	старість, пристосування	скромність
чорний	агресія, загроза, стресс, траур	твердий, скупий	пустота	сила

Висновки. Колір впливає на емоційний стан людини, часто ми цього не усвідомлюємо і не надаємо цьому вагомого значення при підборі кольору для інтер'єру . Вивчаючи дане питання, можна зробити такий висновок: колір є важливим елементом для психологічного та візуального впливу на естетику сприйняття оточуючого середовища. Колір може заспокоїти і схвилювати, радувати і засмучувати. Кольором можна лікувати, викликати почуття голоду і холоду, легкості та тяжкості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агостон Ж. Теория цвета и ее применение в искусстве и дизайне. / Ж. Агостон.- Москва: Мир, 1982.-184с.
2. Бриль М. Исцеляющий цвет. Цветотерапия: с чего начать./М.Бриль. - Москва: Вектор, 2010. – 160с.
3. Литрис А. Дао цвета. Цветовая гамма вашего дома и вашего настроения. / А. Литрис.-Москва: ЭКСМО,2005.-176с.
4. Манучарова Н.Д. Цвет стен в квартире. / Н.Д. Манучарова. - Киев: Будівельник, 1974.-76с.
5. Нестеренко О.И. Краткая энциклопедия дизайнера./ О.И. Нестеренко.-Москва: Молодая гвардия,1994. -334с.
6. Печенюк Т. Кольорознавство./Т.Печенюк. – Київ: Грані-Т, 2009. – 192 с.
7. Раннев В.Р. Интерьер : Учеб. пособие для архит. спец. вузов / В.Р. Раннев. – Москва : Высшая школа, 1987. – 232 с.